

Exam. Code : 108003

Subject Code : 2510

B.A. (Hons.) 3rd Semester

ECONOMICS

Paper—I

(Money and Banking)

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—100

Note :— Attempt **FIVE** questions in all, selecting at least **ONE** question from each unit. Question No. 1 is compulsory. All questions carry equal marks.

(Compulsory Question)

1. Answer all parts briefly :

- (i) What is the advantage of near money over near money ?
- (ii) What constitutes demand for money in cash balance theory ?
- (iii) Write two determinants of rate of interest.
- (iv) Is money neutral in Classical approach ?
- (v) Name two public sector banks operating in India.
- (vi) How CRR is used in monetary management ?
- (vii) Write two limitations of monetary policy operation in developing nation.

(viii) When IBRD was established ? Write its associate institutions.

(ix) Write two examples of work of IBRD.

(x) Write latest repo and reverse repo rates.

UNIT—I

2. Write a detailed note on measures of money supply in India.
3. Critically evaluate Patinkin's views on demand for money.

UNIT—II

4. Determine the equilibrium with the help of IS and LM functions.
5. How the interest rates are behaving and what kind of interest rate policy is being adopted in India over last two decades ?

UNIT—III

6. Write a critical note on the functioning of commercial banks in the present times.
7. Elaborate techniques of monetary management.

UNIT—IV

8. Write a detailed note on the functioning of IMF.
9. What are the main objectives of monetary policy ? Write down the limitations of monetary policy.

(Punjabi Version)

ਨੋਟ :— ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

(ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ)

1. ਸਾਰੇ ਭਾਗਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :
 - (i) ਨੇੜਲੇ ਪੈਸੇ ਉਪਰ ਨੇੜਲੇ ਪੈਸੇ ਦਾ ਕੀ ਲਾਭ ਹੈ ?
 - (ii) ਨਕਦ ਬਕਾਇਆ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਦੀ ਹੈ ?
 - (iii) ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ ਦੇ ਦੋ ਨਿਰਧਾਰਕ ਲਿਖੋ।
 - (iv) ਕੀ ਕਲਾਸੀਕਲ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਪੈਸੇ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਹੈ ?
 - (v) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਦੋ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਬੈਂਕਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ।
 - (vi) ਮੁਦਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਸੀ. ਆਰ. ਆਰ. ਕਿਵੇਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?
 - (vii) ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮੁਦਰਾ ਨੀਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸੀਮਾਵਾਂ ਲਿਖੋ।
 - (viii) ਆਈ. ਬੀ. ਆਰ. ਡੀ. (IBRD) ਕਦੋਂ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ? ਇਸਦੀਆਂ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।

- (ix) ਆਈ. ਬੀ. ਆਰ. ਡੀ. (IBRD) ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਲਿਖੋ।
- (x) ਨਵੀਨਤਮ ਰੈਪੋ ਅਤੇ ਰਿਵਰਸ ਰੇਪੋ ਦਰਾਂ ਲਿਖੋ।

ਯੂਨਿਟ—I

2. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪੈਸੇ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
3. ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਬਾਰੇ ਪੈਟਿੰਕੀਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਮੁਲਾਂਕਨ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ—II

4. ਆਈ. ਐਸ. (IS) ਅਤੇ (LM) ਐਲ. ਐਮ. ਫੰਕਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਸੰਤੁਲਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੋ।
5. ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਰਜ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਆਜ ਦਰ ਨੀਤੀ ਅਪਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ?

ਯੂਨਿਟ—III

6. ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰਕ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
7. ਮੌਦਰਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਵਿਸਥਾਰਤ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ—IV

8. ਆਈ. ਐਮ. ਐਫ. ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
9. ਮੁਦਰਾ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਹਨ? ਮੌਨੀਟਰੀ ਨੀਤੀ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਲਿਖੋ।

(Hindi Version)

ਨੋਟ :— ਸਭੀ ਮੈਂ ਸੇ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਤਿਏਕ ਯੂਨਿਟ ਮੈਂ ਸੇ ਏਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 1 ਅਨਿਵਾਰਯ ਹੈ। ਸਭੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅਂਕ ਹੈਂ।

(ਅਨਿਵਾਰਯ ਪ੍ਰਸ਼ਨ)

1. ਸਭੀ ਭਾਗਾਂ ਕੇ ਸੰਖੇਪ ਮੈਂ ਉੱਤਰ ਦੇਂ :
 - (i) ਨਿਕਟ ਪੈਸੇ ਪਰ ਨਿਕਟ ਪੈਸੇ ਕਾ ਕਯਾ ਲਾਭ ਹੈ ?
 - (ii) ਕੈਸ਼ ਬੈਲੈਂਸ ਸਿਫ਼ਾਨਤ ਮੈਂ ਪੈਸੇ ਕੀ ਮਾਂਗ ਕੈਸੇ ਗਠਿਤ ਹੋਤੀ ਹੈ ?
 - (iii) ਬਯਾਜ ਦਰ ਕੇ ਦੋ ਨਿਧਾਰਿਕਾਂ ਕੋ ਲਿਖੇਂ।
 - (iv) ਕਯਾ ਷ਾਸ਼ਤ੍ਰੀਯ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿਕੋਣ ਮੈਂ ਪੈਸਾ ਤਟਸਥ ਹੈ ?
 - (v) ਭਾਰਤ ਮੈਂ ਸਕ੍ਰਿਯ ਦੋ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਖੇਤਰ ਕੇ ਬੈਂਕਾਂ ਕੇ ਨਾਮ ਲਿਖੇਂ।

- (vi) मौद्रिक प्रबंधन में सी.आर.आर. कैसे उपयोग किया जाता है ?
- (vii) विकासशील देश में मौद्रिक नीति संचालन की दो सीमाएं लिखें।
- (viii) आई.बी.आर.डी. की स्थापना कब हुई थी ? इसके सहयोगी संस्थानों के नाम लिखो।
- (ix) आई.बी.आर.डी. के काम के दो उदाहरण लिखें।
- (x) नवीनतम रेपो और रिवर्स रेपो दरें लिखें।

यूनिट—I

2. भारत में मुद्रा आपूर्ति के उपायों पर विस्तृत नोट लिखिए।
3. पैसे की मांग पर पैटिंकिन के विचारों का आलोचनात्मक मूल्यांकन करें।

यूनिट—II

4. आई.एस. और एल.एम. कार्यों की मदद से संतुलन निर्धारित करें।
5. पिछले दो दशकों में भारत में ब्याज दरें कैसे कार्य कर रही हैं तथा किस प्रकार की ब्याज दर नीति अपनाई जा रही है ?

यूनिट—III

6. वर्तमान समय में वाणिज्यिक बैंकों के कामकाज पर एक आलोचनात्मक नोट लिखिए।
7. मौद्रिक प्रबंधन की तकनीकें विस्तृत करें।

यूनिट—IV

8. आई.एम.एफ. के कामकाज पर एक विस्तृत नोट लिखें।
9. मौद्रिक नीति के मुख्य उद्देश्य क्या हैं ? मौद्रिक नीति की सीमाओं को लिखें।